

מסורת הש"ס

(א) תמורה ח: (ע"פ) סכרות יד: (ע"פ) ט: ש"ן ע"פ

נוסחת הריב"ן

(א) דהו: ב: מן: ג: קריב אמו לרעו לפי ה: ד: תמורת העולה הבשר והדס וגו' והדס וס' ולי שלמים וזמין יספן כ: ה: ק: נהו: ו: ק: נהו: ז: כהוייתו יא:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה יסל יעלס ובי' ועשית עולותין תמורת עולה הבשר והדס וכו' כדרך שפטר טוג בשלמים: (ב) ד"ה מ"ל קח וכו' עולה וזולדות שלמים: (ג) ד"ה אמתו וכו' דגמיר בה מיטה בלנד:

הגהות מהר"ב

רנישבורג

[א] גמ' רבי עקיבא וכו' כהוייתו יא. רבי ע"י א"מ ונתנס' ע"פ ד"ה ר"ע: [ב] תוס' ד"ה (נדק) הקוסם הגה"ה יפלו לנדב' וכו' מפני שאלו לא נכנסו שלמים וזמין מתניין בסתומין כ"ל: [ג] בא"ד דלמך דוקא למיריות דלו יסל לנדב' כבולן אחד כסתומין דמשמע קת' מתיריותו אלל אמר לקרנא טריא לא דמשמע אלל וכו' כ"ל: א"מ: [ד] ד"ה הכה"ה הלכה וכו' או נדר. מ' נדר נמחק וי"ב נאמר: [ה] ד"ה רש"י וכו' נמחק נגדו מלת נגדו נמחק וי"ב נמיר א"מ: [ו] ד"ה קמי וכו' דדין תמורת אש. מ' דדין תמורת אש. נמחק. וי"ב נהוה בתמורת אש. דין אש: [ז] בא"ד דכתיב אש: ונתל וכו' הבשר ה' מ' ה' נמחק. וי"ב והדס א"מ: [ח] בא"ד דכתיב אש. אש. נמחק וי"ב אש.

הגהות התוספות

1. י"ל דלמיריות. 2. י"ל דלמ' שטע. 3. מיתב קאמר נמחק. 4. מיתב מוסין נמחק. 5. נדל"ל ומדרגה. 6. י"ל וכו' כ: 7. מיתב שלמים נמחק. 8. י"ל נמיר. 9. י"ל כמחזור. 10. י"ל והדס, א"מ כ: 11. י"ל דלמ'.

מוסף רש"י

בולדוי ובתמורתם הכתוב מדבר. דלמך לאשטמין שקרעו למזבח, דלי לעקר הקדש אחל למה ל' למכתב שיעלס לירושלם, הא שמעין קרלי טוגה השמר ל' פן פעלה עולותין וכו' (בבבחות ד:). וימנע וגו' מים ומזון. דהא אקיים ל' תש' וכלת (תמורת ד:). ת"ל ועשית עולותיך. והא קרא מין לך קדשין (ש).

מי שאמר פרק רביעי נזיר

בה.

א"ר יוחנן הלכה היא בנזיר. כך דהואיל וסתומין הן אע"פ שמעורבין הן יפלו לנדבה: מוסר נדר יא לנדבה. והכא נמי כיון דהני מעות לא כריכי שכר מת איהו להו מותר ויפלו לנדבה ואין חוששין לדמי חטאת שבהן: אמתו להני סתומין. מן דיפלו לנדבה דאין

והלא דמי חטאת מעורבין בהן א"ר יוחנן הלכה היא בנזיר ר"ל אמר לכל נדריהם ולכל נדרותם התורה אמרה מותר נדר יא לנדבה בשלמא לר' יוחנן דאמר הלכה היא בנזיר אמתו להני סתומין אין מפורשין לא אלא לר"ל לכל נדריהם ולכל נדרותם מאי איריא סתומין אפי' מפורשין אמר רבא מפורשין לא מצית אמרת כבר פסקה^א תנא דבי ר' ישמעאל^ב דק קדשין אשר יהיו לך ונדרין בולדי קדשים ובתמורתם הכתוב מדבר מה תקנתן^ג תשא ובאת אל המקום אשר יבחר ה' יכול יעלם לבית הבחירה וימנע מהם מים ומזון בשביל שימותו ת"ל ועשית עולותיך הבשר והדס לומר לך כדרך שאתה נוהג בעולה נהוג בתמורתה כדרך שאתה נוהג בשלמים נהוג בולדיהם יכול אף ולד חטאת ותמורת אשם כן ית"ל רק דברי ר' ישמעאל א' ר"ע אומר אינו צריך הרי הוא אומר אשם הוא כהוייתו יא קתני יכול יעלם לבית הבחירה וימנע מהם מים ומזון בשביל שימותו ת"ל ועשית עולותיך אמאי הא ולד חטאת הוא דגמירין בה מיתה אי לאו קרא ה"א ולד חטאת בכל מקום ודלוי

מעורבין בהן ודלוי^ד לקמן מוכחא כשדמי חטאת דוקא מעורבין בהן [אז] (נדר) ד' נתקבלה הלכה שיפלו לנדבה אלל אש דמי עולה ושלמים לנד מעורבין יחד לא נאמר בהן שיפלו לנדבה אלא יציא חזין עולה וחזין שלמים: רבי שמעון בן קריש אומר רבא נדריהם ורבא נדרותם התורה אמרה מותר נדר יהיה לנדבה. וכל קרבנות נזיר נגדו הם בנזין ע"י שגדו ה' נגדו ואפילו חטאת וסגדא הוא לאוקומי במוסר כי האי דבשאר מותר לא משכחת לה דאש הפרים [משמע] לעולה ומתורו שחלוהו הצהמות יכול להקריב מהם עולה וכן שלמים כמו שהפרים מתחילה וסגדא להעמיד במוסר סמוס כי האי חטאת עולה ושלמים מעורבין יחד:

בשרמא לר' יוחנן דאמר הלכה היא בנזיר אמתו להני סתומין אין מפורשין לא. שכן נשנית הלכה למשה מסיני

אלל לרבי שמעון בן לקיש אפילו מפורשין דימנא מקרא מלא דבר הכתוב ואמתו תני במתניתין מפורשין לא: **מפורשין** לא מצית אמרת. דיפלו לנדבה דכבר פסקה תנא דבי רבי ישמעאל דולד חטאת מתה ולא לנדבה וה"ו ניימא במוסר שנה דלציוד חזיל ולא לנדבה דהכל נקרא מותר חטאת בין ולד חטאת בין תמורת חטאת כ"ה הכא דמפרש מפורשין והיפר לה בעלה או היא דתנן במסכת מעילה (דף יא.) היכא דהפרש מעות לנזירותו ומת והיו לו מעות מפורשין כל אלה שאין חטאת עומדת שם ומתורת עליהם ויהי דמי לנזיר דהלכה גמירי לה חטאת מתה אלא יוצא אף לנזירי תנא דבי רבי ישמעאל [דמתן] חטאת מתה עולה ושלמים יקריבו שלמים כל אחד כדנייה כמו במשנתיו דקאמר עולה מיקרב עולה: רב קדשין אשר יהיו לך. בתמורה בריש פ' אלו קדשים דריש רק קדשין אלו התמורות אשר יהיו לך אלו הולדות דלעולה ושלמים גופייהו לא אינטרין שהרי כבר מפורש בויקרא זאת תורת עולה ותורת שלמים: **ואמא** תקנתן תשא ובאת. בירושלים: יכול יעלם לבית הבחירה וימנע מהם מים ומזון כדי שימותו. כלומר יכניסם כדרך שעושין בולד חטאת ובתמורת חטאת דלזלו למיתה: ת"ל ועשית עולותיך הבשר והדס. סיפא דהא קרא ודס וזמין יספן והבשר תאכל והיינו שלמים וסמין ליה האי קרא רק קדשין לומר לך כדרך שאתה נוהג בעולה כלומר שקריבין למזבח נהוג בתמורתן וכדרך שאתה נוהג בשלמים דקרא איירי בשלמים דכתיב והבשר תאכל נהוג בולדה ונקט תמורה לגבי עולה דזכר לא שייך ביה ולד וגבי שלמים דנקבה נקט ולד: **יבולא** אף ולד חטאת ותמורת אשם וכו'. גבי חטאת נקט ולד שהיא בזה נקבה וגבי אשם תמורה שהוא בזה זכר והכי קאמר יכול אף בולד חטאת מנהוג בן דין חטאת ובתמורת אשם דין אשם כלומר שיקרב לשם חטאת ולשם אשם עומד: **קתני** יבולא יעלם. כמו אמר מר: **ואמא** הא גבי ולד חטאת הוא דגמירי מיתה. דהילכתא גמירי לה דחמש חטאות מתות ואלו הן [ולד] חטאת ותמורת חטאת שמתו בעליה ושנתכפרו בעליה בנזיר ושעברה שנתה והואיל ולא איירי בשלמים ועולה מהיכא מימי שימותו: **א** לאו קרא הוה אמינא ולד חטאת בב"מ. שניה בגזולין שימותו אלל מעולה ומשלמים יציאם לבית הבחירה: **קתני** יבולא אף ולד חטאת ותמורת אשם בן ת"ל רק הא אמה ל' קרא [ולא] יקריבו כו': לאשם הוא דאחא. לומר שאינו קרב אשם דלי לאו קרא הוה אמינא מנהוג בתמורת אשם [בדין תמורת עולה ופרין הא נמי הילכתא] כל שנתחטאת מתה בנזיר רועה לפי ר"ת דפירש כל שנתחטאת מתה בנזיר אשם עולה פריך הכי דמשמע [דלי לאו קרא ה"א] דדין תמורת אשם [דין שנתחטאת מתה בתמורת עולה דין עולה ולימא דהלכה בתמורת אשם לא קריבא אשם אלל עולה ומשני דולד חטאת נמי לרין קרא לומר [שלא] קרב חטאת ואשם קאי עלה בעשה דהכי משמע קרא תמורת עולה וולד [שלמים] יקרב כל אחד בנזיר: האי לשם עולה והאי לשם שלמים דכתיב תשא אשם עשית עולותיך הבשר [הא] ולד חטאת ותמורת אשם לא תשא ותקריב לשם חטאת ותמורת אשם לשם [ה] עולה אלל ולד חטאת מתה מהילכתא ותמורת אשם מהילכתא קריב לשם עולה לפירוש רבינו תוס' דבסמוך לאו הבא מכלל עשה עשה דאי מהילכתא הוה אמינא הילכתא שלא יקריב חטאת ואשם ואי מקריב ליה לא מיחייב קא משמע לן קרא

לא א ב מ' פ"ג ופ"ד מהל' תמורה הל'א: לב א מ' שס פ"ג הל' א ופ"ד הל'א:

תורה אור השלם

1. דבר אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל ואמרת אליהם איש איש מבית ישראל ומן הגר בשוה יאשר יקריב קרבנו לקל נדרים ולכל נדרותם אשר יקריבו לך לעלה: ויקרא כב יח
2. רק קדשין אשר יקריב וקריב תשא ובאת אל המקום אשר יבחר ה' וברכי יב כו
3. וקדשין עלותיך הבשר והדס על מזבח ה' אלהיך ודם וקריב יספן על מזבח ה' אלהיך והבשר תאכל: דברים יב כו
4. והקטיר אתם הבזק והמזבח אשה ליהודי ויקרא ז

פי' הרא"ש

והלא דמי חטאת מעורבין וכו' יפלו לנדבה וה"ה דהוה מצי למפרך והלא דמי שלמים מעורבין וכו' יציאו מדין שלמים עולות: אמטו להכי סתומים אין מפורשין לא שכן קבלו הלכה למשה מסיני. מפורשין לא מצית אמרת כבר פסקה תנא דבי ר' ישמעאל דולד חטאת ותמורת חטאת למיתה אולא. וה"ה מתו בעליה ונתכפרו בעליה [ה] דהלכה למשה סניי דכדולות מתות אלא דניחא ליה לאתויי תנא דבי ר' ישמעאל דריש להו מקראי. וכיון דהחטאת מתה גם המעות כיון דפי' דמי חטאת ילכו לים המלח: רק קדשין אשר יהיו לך. בתמורה פ' ואלו קדשים ה"ק קדשין גיל התמורות. גיל מוכתיב וה"ה הוא ותמורת יהיה קדש: אשר יהיו לך אלו הולדות. גיל משום דקדושים כהוייתן ונולדו קדשים ובתמורה הכתוב מדבר דלילו עולות ושלמים [גופייהו] כבר נתפס כל דינ. יכול יעלם לנזירייהו וימנע מהם מים ומזון בשביל שימותו כדרך ששחין בולד חטאת ובתמורת חטאת דלמיתה אולא. תלמוד לומר ועשית עולותיך הבשר והדס. ובסיפיה דקרא נמי כתיב ודם וקריב יספן [והבשר] תאכל דהיינו שלמים: כדרך שאתה נוהג בעולה בתמורה ובדרך שאתה נוהג בשלמים תנהוג בולדן ותמורתן יכול אף ולד חטאת ותמורת אשם כן. לא הוכיח באשם ולד דאשם בא זכר ומשום דנקט באשם א' נקט חטאת נמי א': תלמוד לומר רק למעוטי ולד חטאת ותמורת אשם ר"ע אומר אינו צריך מיטות לאשם: ואמאי והא גבי ולד חטאת הוא דגמירי דהא חטאת מתה והלכה למשה מסיני אבל עולה ושלמים מרגלי הלכתא בחטאת אבל אינו לא: הוה אמינא ולד חטאת בכל מקום וכו' ולי אהו כתיב תשא ובאת

ועולותיך ה"א דהלכה היא בחטאת למות בכל מקום ומתשא ובאת הוה דרש' דשאר ולדי קדשים ימורו בבית הבחירה:

(א) נראה דחסר כאן ולי' וה"ה דהוי מני למימר דשלמ' הוא דכלוהו וכו'.